

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 30.9.2010
COM(2010) 516 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

LIFE+ regulas vidusposma pārskats

SEC(2010) 1120

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

LIFE+ regulas vidusposma pārskats

1. IEVADS

LIFE programma sāka darboties 1992. gadā un ir kļuvusi par vienu no svarīgākajiem ES vides nozares finansēšanas instrumentiem. Tās ietvaros ir piešķirti līdzekļi 3115 projektiem, kas veido 2,2 miljardu euro ieguldījumu vides aizsardzībā. Jaunākais finanšu instruments videi (LIFE+) pieņemts ar Regulu (EK) Nr. 614/2007 (turpmāk — „Regula”)¹.

Regulas mērķis ir veicināt Kopienas vides politikas un tiesību aktu īstenošanu, aktualizēšanu un attīstību, tādējādi sekmējot ilgtspējīgu attīstību (1. panta 2. punkts). Vēl viens mērķis ir piedalīties informācijas sniegšanā par vides jautājumiem un to popularizēšanā ES.

Regulu piemēro laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam, un tajā paredzēts 2,14 miljardu euro liels finansējums. Papildu līdzekļus piešķir Eiropas Parlaments, palielinot budžetu līdz 2,17 miljardiem. LIFE+ piedāvā trīs atbalsta veidus:

- **darbības subsīdijas**, tradicionālā LIFE programma — 78 % budžeta;
- **operatīvās subsīdijas NVO**, agrākā NVO programma — 3 % budžeta;
- **publiskā iepirkuma līgumi** pakalpojumu sniegšanai — 19 % budžeta.

Regulas 15. panta 2. punktā paredzēts, ka ne vēlāk kā 2010. gada 30. septembrī Komisija Eiropas Parlamentam un LIFE+ komitejai iesniedz LIFE+ vidusposma pārskatu. Komisijai jāziņo arī par pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu savstarpējo papildināmību ar citiem ES finanšu instrumentiem (Regulas 9. pants).

Gatavojot šo pārskatu, Komisija pasūtīja ārējo vērtējumu, kurš tika publicēts 2010. gada jūnijā (turpmāk — „vērtējums”)².

Tā kā Regula stājās spēkā 2007. gada jūnijā, pirmo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus varēja izsludināt vien 2007. gada oktobrī un iesniegto projektu sākuma datums bija 2009. gada janvāris. Tāpēc informācija par rezultātiem nav pilnīga. Vērtējuma secinājumi uzskatāmi par provizoriskiem, un par to patiesumu pārlicināsimies turpmākajos gados.

2. REZULTĀTI UN ATZIŅAS

Pārskata periodā programma LIFE+ kalpoja kā efektīvs instruments Sestajā vides rīcības programmā (6. VRP) noteikto prioritāšu īstenošanai³. Turpmākajās sadaļās analizēti panākumi katrā atbalsta veidā.

2.1. Vienkāršošana

LIFE+ apvienoja gandrīz visus Vides ģenerāldirektorāta vides jomas izdevumus⁴ vienā finanšu instrumentā. Regulā tika paredzēti divi atbalsta veidi, t. i., gan publiskais piešķirums,

¹ OV L 149, 9.6.2007.

² <http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/evaluation/index.htm#mte2010>

³ Plašāku informāciju sk. Komisijas dienestu darba dokumentā.

⁴ LIFE, Ilgtspējīgas pilsētu attīstības un NVO programmas, "Forest Focus" un Vides ģenerāldirektorāta budžeta pozīcijas bez juridiskā pamata.

gan subsīdijas, kas palielina izvēles iespējas izmantot vienu vai otru atkarībā no politikas vajadzībām, kā norādīts Regulas II pielikumā.

Galvenais ieguvums no konsolidācijas ir iespēja **pilnveidot stratēģisko plānošanu**. Vērtējumā pausta atzinība centieniem palielināt darbības subsīdiju un politikas izstrādes/atjaunināšanas sinerģiju, taču norādīti arī trūkumi. Šāda situācija radusies tāpēc, ka projekti rezultātus sasniedz pēc 3 līdz 5 gadiem, un šī iemesla dēļ darbības subsīdijas ir piemērotākas politikas īstenošanas, nevis izstrādes atbalstam.

Daži trūkumi norādīti konkrēti mežu un vides mijiedarbības jeb "**Forest Focus**" jomā. Lai gan finansējums gan agrāk, gan patlaban tiek piešķirts LIFE+ ietvaros, "Forest Focus" agrāk tika izmantota centrāla netieša pārvalde, kurā daļa finanšu atbalsta tika iedalīta valstu aģentūrām bez konkursa. Šobrīd tā vairs nenotiek. Vērtējumā ieteikts apspriesties ar dalībvalstīm par šo nepārprotamo LIFE+ trūkumu.

Veicot vērtējumu, tika izskatīta **Regulas 1. panta 2. punkta** ietekme. Minētajā tiesību normā noteikts, ka visām finansētajām darbībām jābūt dalībvalstu labā. Stingri interpretējot šo noteikumu, nevar finansēt darbības ārpus ES, tādējādi izraisot vairākus blakusefektus. Attiecībā uz darbības subsīdijām samazinās iespēja finansēt projektus, kas orientējas uz pārrobežu vides problēmām un pārsniedz ES robežas. Attiecībā uz NVO atbalstu rodas negatīva ietekme uz šo organizāciju darba starptautisko aspektu, piemēram, dalībnieku spēju pilnveidi. Runājot par publisko iepirkumu, samazinās iespēja organizēt saziņas darbības, piemēram, starptautiskus pasākumus, ārpus ES.

2.2. Darbības subsīdijas

Darbības subsīdijas ir saglabājušās no LIFE III, taču Regula tajās ieviesa izmaiņas: dabas daļai tika pievienota bioloģiskā daudzveidība, bet vides daļa ir paplašināta atbilstoši 6. VRP prioritātēm. Trešo valstu daļa vairs nepastāv, un tās darbības ir iekļautas citos instrumentos. Lai pilnveidotu saziņu par vides jautājumiem, ir izveidota jauna sastāvdaļa "Informācija un komunikācija".

LIFE+ daļas

Daba un bioloģiskā daudzveidība: projekti, kas palīdz īstenot Putnu un Biotopu direktīvas un paziņojumu "Kā apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos līdz 2010. gadam".

Vides politika un pārvaldība: inovāciju un demonstrējumu projekti, kas saistīti ar ES mērķiem vides jomā.

Informācija un komunikācija: komunikācijas un informētības veicināšanas kampaņas saistībā ar ES vides politiku un mežu ugunsgrēkiem.

Līdzfinansējums sedz 50 % no attiecināmajām izmaksām, bet dabas projektiem tas var sasniegt 75 %, ja projekts attiecas uz prioritāriem biotopiem vai sugām.

Pārskata periodā finansējumu saņēmuši 547 projekti. Apmēram 51 % no darbības subsīdiju budžeta piešķirts dabas un bioloģiskās daudzveidības projektiem, tādējādi izpildot noteikumu vismaz 50 % no darbības subsīdiju budžeta līdzekļiem veltīt dabai un bioloģiskajai daudzveidībai.

Lai gan lielāka nozīme joprojām ir tradicionālajām LIFE daļām, t. i., LIFE dabai un LIFE videi, arī abas jaunās daļas lēnām iekaro savu vietu. Tas nav nekas neparasts, jo potenciālajiem finansējuma saņēmējiem vēl jāiepazīstas ar jauno atlases kārtību, noteikumiem un prasībām. Uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus ietekmēja arī finanšu krīze. Privātā sektora atbalsta saņēmējiem un NVO kļuva grūtāk atrast līdzfinansējumu, un vairākos gadījumos privātā sektora pārstāvji savu atbalstu atsauca. Līdzīgu problēmu pieredzēja arī publiskā sektora pieteikumu iesniedzēji, jo krīzes pārvarēšanas pasākumu rezultātā tika samazināts budžets.

Attiecībā uz finansēto projektu sadalījumu pa dalībvalstīm Regula paredz provizoriskus **piešķirumus katrai valstij**, lai sekmētu proporcionālu projektu izvietojumu ES. Šo valstu piešķirumu rezultātā projektu ģeogrāfiskais izvietojums kļuvis līdzsvarotāks, taču lielas pārmaiņas nav novērojamas. Visvairāk LIFE+ līdzekļu joprojām saņem Itālija, Spānija un Vācija. Kopumā mazāki panākumi ir jaunajām dalībvalstīm. Ārējā pētījumā konstatēti vairāki cēloņi šādai situācijai, tostarp aktīvs valsts iestāžu atbalsts vai piekļuve līdzfinansējumam.

Vērtējumā paustas bažas, ka piešķirumi pa valstīm var izraisīt zemākas kvalitātes projektu atlasī, kas savukārt ietekmē programmas iespējas nodrošināt ES pievienoto vērtību.

ES pievienotā vērtība

Vērtējumā secināts, ka LIFE+ programma joprojām ir vajadzīga – tā ir vienīgais ES finanšu instruments, kurš orientējas tieši uz vidi. Vērtētāji raksta, ka programma ir pat svarīgāka nekā agrāk, jo ES neizdodas sasniegt bioloģiskās daudzveidības mērķus, turklāt ir jāpaplašina dabas kapitāls un zaļā ekonomika un jāinvestē tajos.

Programma nodrošina pievienoto vērtību, pilnveidojot ES vides politikas īstenošanu valsts, reģionālajā un vietējā līmenī, kā arī panākot ES mēroga informācijas apmaiņu. Jaunu tematu un daļu iekļaušana ir palielinājusi programmas atbilstību vajadzībām un spēju radīt ES pievienoto vērtību. Gan atbalsta saņēmēji, gan dalībvalstis uzskata, ka šī sistēma jāturpina, ņemot vērā tās lielo nozīmi ES vides politikas īstenošanā. Visi iesaistītie LIFE+ vērtē atzinīgi.

Vērtējumā secināts, ka pašreizējās atlases, pārvaldes un uzraudzības sistēmas ir konstruktīvas, efektīvas un piemērotas ES pievienotās vērtības nodrošināšanai.

Regulā noteikts, ka **dabas un bioloģiskās daudzveidības** daļas pievienotā vērtība ir pati ES tiesību aktu īstenošana. Vērtējums liecina, ka LIFE+ ir efektīvs instruments ES dabas un bioloģiskās daudzveidības mērķu sasniegšanai. Daudzi pieteikumu iesniedzēji uzskata šo programmu par galveno finansēšanas mehānismu dabas saglabāšanas veicināšanai un īstenošanai visā ES, jo tās primārais mērķis ir dabas aizsardzība. Pārējās programmās minētais uzdevums ir apvienots kopā ar citiem mērķiem. LIFE+ projekti darbojas kā katalizators, kas uzlabo dabas rīcībpolitiku īstenošanu dalībvalstīs.

LIFE+ palīdz pieņemt pārvaldības plānus, atjaunot vērtīgus biotopus un simboliskas sugas un attīstīt tīklu *Natura 2000*. Tāpat programma atbalsta sadarbības platformu veidošanos, kas paplašina partnerības un tādējādi sekmē paraugprakses izplatību starp iesaistītajiem partneriem un lēmumu pieņēmējiem. Bioloģiskās daudzveidības daļai ir potenciāls kļūt par galveno instrumentu, kas finansē konkrēti Bioloģiskās daudzveidības rīcības plāna īstenošanu, koncentrējoties uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu plašā nozīmē. Līdzšinējo bioloģiskās daudzveidības projektu lielākais ieguldījums attiecas uz cīņu ar invazīvām svešzemju sugām, zaļās infrastruktūras veicināšanu vai lauksaimniecības nozīmi bioloģiskās

daudzveidības saglabāšanā. Taču šajā daļā vēl ir neizmantots potenciāls — lai gan pieteikumu bijis daudz, finansējumam atlasīti vien 24 projekti, tomēr sekmīgo bioloģiskās daudzveidības projektu īpatsvars ir paaugstinājies no 13 % 2007. gada uzaicinājumā līdz 38 % 2009. gada uzaicinājumā. Prasības šajā programmas daļā ir stingrākas, kas daļēji izskaidro mazo sekmīguma procentu. Tāpat bioloģiskās daudzveidības tirgus ir plašāks nekā dabas jomā un mazāk konsolidēts, tāpēc šīs daļas popularizēšanā jāiegulda vairāk pūļu.

Vērtējumā ieteikts kļūt elastīgākiem un aktīvāk censties piesaistīt plašu bioloģiskās daudzveidības jomas dalībnieku loku. Attiecībā uz nākamo plānošanas periodu vērtējums iesaka bioloģiskās daudzveidības daļas prasības saskaņot ar dabas daļu un palielināt līdzfinansējuma īpatsvaru, lai piesaistītu vairāk pieteikumu un paaugstinātu to kvalitāti.

Vides politikas un pārvaldības daļā LIFE+ piedāvā finansējuma iespējas jomās, ko nesedz citi fondi (trokšņi, gaiss, ķīmiskas vielas, stratēģiskas metodes). Pievienotā vērtība ir saistīta ar projekta replikācijas potenciālu, kas ļaus labāk īstenot ES rīcībpolitikas. Izskatot ES pievienoto vērtību atlases procesā, plašāka ietekme tika vērtēta kā vidēja vai augsta.

71 % no visiem šajā daļā finansētajiem projektiem attiecas uz atkritumiem un dabas resursiem, klimata pārmaiņām un ūdeni. Taču 2008. un 2009. gada uzaicinājumos vērojamas pozitīvas tendences pieteikumu skaita ziņā un jaunas tematikas projektu atlase.

Vides politikas un pārvaldības daļa kalpo kā pozitīvs ierosinātais pāreja uz ilgtspējīgāku ražošanu, palīdzot savienot pētniecību un liela mēroga komerciāla pielietojuma projektu attīstību. Programma darbojas kā vērtīgs instruments, kas palīdz lielākajām nozarēm gūt konkurētspējas priekšrocības, ieviešot resursu ziņā efektīvākus un zaļākus ražošanas procesus. Ar LIFE līdzfinansējumu izstrādāti daudzi labākie pieejamie tehniskie paņēmieni (*BAT*) un atsauces dokumenti *BREF*.

Sniegts ievērojams atbalsts ekoinovācijām gan privātajā, gan publiskajā sektorā — arvien lielāks projektu īpatsvars (apmēram divas trešdaļas) attiecas uz novatorisku pārvaldi vai uzņēmējdarbības metodēm.

Programma kalpo arī kā efektīvs instruments paraugprakses apmaiņai un savstarpējas mācīšanās procesam starp vecajām un jaunajām dalībvalstīm, jo tā piedāvā lielisku platformu starptautiskiem projektiem, kur uzņēmumi sanāk kopā un dalās pieredzē.

Taču Regulai nav izdevies atrisināt lielāko problēmu, kas tika konstatēta programmas *ex-post* vērtējumā, t. i., šajā daļā trūkst skaidras stratēģiskas virzības uz vides politikas prioritātēm. Atbilstoši Regulas II pielikumam nevar noteikt ļoti konkrētas prioritātes, tādējādi tiek apdraudēta spēja iegūt rezultātus, kas pārsniedz atsevišķu projektu ietekmi, un vērtēt panākumus tematu līmenī.

Vērtējumā ieteikts precīzāk noteikt katra temata prioritātes un virzienus. Attiecībā uz nākamo plānošanas periodu ierosināts definēt katra gada prioritārās jomas vai orientēties uz ES politikas interesēm, ko vislabāk var panākt ar attiecīgo programmu, un tādējādi nodrošināt vislielāko vērtību.

Runājot par **LIFE+ informācijas daļu**, vērtējumā atzīts, ka finansēt informācijas kampaņas valsts un pašvaldību līmenī ir sarežģīti. Tāpēc šī daļa ir īpaša iespēja pārvarēt minētos šķēršļus un plaši popularizēt vides jautājumus. Taču līdz šim finansēšanai atlasīti vien 38 projekti. 2007. gadā ievērojams skaits projektu tika noraidīti tāpēc, ka tajos trūka vērienīguma vai

skaidru vides mērķu. Lai parādītu vairāk šai daļai atbilstošu projektu piemēru, tika grozīti norādījumi projektu iesniedzējiem. Rezultātā kopējā projektu kvalitāte uzlabojās, bet panākumi joprojām bija mazāki nekā citās daļās. Finansētie projekti aptver plašu tematu loku un orientējas uz ļoti dažādām mērķgrupām, uzmanību pievēršot vietējām un reģionālām problēmām, tādējādi ierobežojot ES pievienoto vērtību. Tomēr dažiem projektiem ir lielāka ietekme ES līmenī.

Vērtējumā ieteikts precīzāk definēt šo daļu, lai radītu lielāku skaidrību projektu iesniedzējiem un uzlabotu pieteikumu kvalitāti. Attiecībā uz nākamo plānošanas periodu ierosināts palielināt līdzfinansējuma īpatsvaru, kas ļautu organizēt plašākas kampaņas un piesaistīt vairāk pieteikumu iesniedzēju.

Papildināmība

LIFE+ nefinansē darbības, kas var saņemt finansējumu no citiem ES fondiem (Regulas 9. pants). Lai izpildītu šo stingro prasību, LIFE+ skaidri jānodala no citiem fondiem. Vērtējumā ar atzinību minēti centieni nodrošināt papildināmību. Pieteikuma veidlapās tiek prasīta informācija par priekšlikumā ietvertām darbībām, ko var finansēt ar citām atbalsta programmām. Pieteikuma iesniedzējiem jāpaskaidro, kāpēc attiecīgās darbības neatbilst citu ES instrumentu jomai, un jāapliecina, ka priekšlikumā minētās darbības nesaņem un nesaņems atbalstu no citiem ES instrumentiem.

Komisija veic koordinācijas uzdevumu, atrodot projektus, ko var finansēt no citiem ES fondiem. Lai varētu noteikt piemērotāko instrumentu katrai attiecīgajai darbībai, tika izstrādāts protokols pieteikumu pārvaldībai Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammā (KJP) un LIFE+ vides politikas un pārvaldības daļā. Starp citiem pasākumiem minama vienošanās, ka dalībvalstis sniegs papildu informāciju potenciālajiem pieteikumu iesniedzējiem.

Komisijas uzmanības centrā ir dubultas finansēšanas novēršana, bet izmantota arī pozitīva pieeja papildināmībai, piešķirot papildu punktus projektiem, kas apliecina sinerģiju ar citiem fondiem vai integrētu pieeju dažādu fondu izmantošanai. Taču sinerģiju veidošana un paplašināšana ar citām programmām ir sarežģītāks uzdevums, ja tās ir decentralizētas vai tiek pārvaldītas kopīgi ar valsts, reģionālām vai vietējām iestādēm. Turklāt pieteikumu iesniedzēji labprātāk izvēlas to fondu, kuru labāk pazīst.

Lai novatoriskas idejas varētu atbalstīt no to radīšanas brīža, testēšanas un demonstrējumiem līdz komercializācijai un izplatīšanai, vairāk jācenšas veidot sinerģiju starp Septīto pētniecības pamatprogrammu, LIFE+ vides daļu, KJP, ELFLA (*EAFRD*), struktūrfondiem un Kohēzijas fondu.

Vērtējumā ieteikts nākamajā plānošanas periodā apvienot KJP ekoinovāciju daļu un LIFE+ vides politikas un pārvaldības daļu, lai radītu vienotu ekoinovāciju finansēšanas mehānismu. Šī ieteikuma pamatā ir Vides ģenerāldirektora loma tirgus replikācijas procesu pārraudzībā un konsultēšanā par uzaicinājumiem Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūras ietvaros, kā arī ciešā saikne starp LIFE+ un KJP mērķiem.

Vērtējumā uzsvērts sarežģītais uzdevums izmantot integrētu pieeju, piešķirot pietiekamus finanšu resursus vides vajadzībām. Jaunākajā pētījumā par *Natura 2000* finansēšanu minēts, ka vajadzētu vairāk izmantot dažādu ES instrumentu fondus, lai piesaistītu līdzekļus tīkla

finansiālo vajadzību segšanai. LIFE+ var kalpot līdzekļu apguves sekmēšanai, ja papildināmība tiek atbalstīta, efektīvi veicinot dažādu ES fondu integrētu izmantošanu.

Vērtējumā iekļauta sākotnējā analīze par LIFE trešo valstu daļas apturēšanas sekām. Analīze nav pilnīga un vēl jāturpina, bet vērtējumā secināts, ka šī LIFE daļa bija vienkārša un elastīga un ka alternatīvi instrumenti ne vienmēr piešķirs finansējumu tiem pieteikumu iesniedzējiem vai projektu veidiem, kam tiktu nodrošināti līdzekļi agrākajās LIFE programmās. Minētie instrumenti sniedz finansējumu atbilstoši daudz plašākam attīstības mērķim, tādējādi zaudējot koncentrēšanos uz vides prioritātēm un radot iespējamu finansēšanas "caurumu" tematu un ģeogrāfiskās izplatības ziņā. No otras puses, *ENRTP* (Tematiskā programma vides aizsardzībai un dabas resursu, tostarp enerģijas, ilgtspējīgai apsaimniekošanai) 2009. gada ārējā pārskatā secināts, ka *ENRTP* ļauj īstenot ES vides politiku globālā mērogā.

2.3. NVO darbības subsīdijas

Atbalsta mērķis ir dot iespēju vides jomas NVO, kas darbojas Eiropas virzienā, dot savu ieguldījumu līdzsvarotā ieinteresēto personu dalībā ES politikas procesā. Vērtējums apstiprina, ka šis atbalsta veids joprojām ir aktuāls.

2007. gadā tika atlasītas 30 NVO, 2008. gadā — 33, un 2009. gadā — 32. Šīs organizācijas pārstāv plašu vides NVO spektru lieluma, darbības jomas un ģeogrāfiskā izvietojuma ziņā. Vairums finansējumu saņēmušo NVO atrodas Briselē vai tās apkārtnē, tāpēc ka tās ir aktīvi iesaistītas politikas procesā un tām vajadzīga piekļuve ES iestādēm. Taču šo organizāciju tīkli ietver dalīborganizācijas no visām ES valstīm un ārpus ES.

Vērtējums liecina, ka ir pārstāvētas visas 6. VRP prioritātes, nodrošinot pietiekamu līdzsvaru starp politikas izstrādi, politikas īstenošanu un spēju pilnveidi. Tāpat vērtējumā secināts, ka atlasītās NVO sniedz vajadzīgo ieguldījumu ES politikā. Varētu uzlabot dažus procedurālos un administratīvos aspektus, piemēram, ikgadējā atlases lēmuma termiņa dēļ līgumus var parakstīt tikai vairākus mēnešus pēc finansēšanas gada sākuma.

Vērtējumā ieteikts grozīt atlases procedūras termiņus vai vairāku gadu partnerības pamatlīgumus, lai risinātu likviditātes problēmas un uzlabotu izmaksu efektivitāti. Lai NVO varētu pieteikties, jāizpilda Regulas 12. apsvēruma prasība — veikt darbības *vismaz trijās Eiropas valstīs*. Vērtējumā ieteikts nākamajā plānošanas periodā palielināt šo minimālo darbības prasību, lai politikas procesā varētu ieguldīt vajadzīgo pieredzi sadarbībā un darbā uz vietas.

2.4. Atbalsts politikas izstrādei un īstenošanai

Komisija izmanto publisko iepirkumu, lai veiktu pētījumus un vērtējumus, organizētu sanāksmes, apspriedes un seminārus, vai izstrādātu un uzturētu datorsistēmas (piemēram, LIFE tīmekļa vietni vai *Natura 2000* informācijas sistēmu). Šo metodi izmanto arī tam, lai palīdzētu Komisijai veikt mērķu sasniegšanai vajadzīgās informācijas, publicēšanas un izplatīšanas darbības.

Vērtējumā konstatēts, ka publiskā iepirkuma pamatā ir labi izstrādātas atbilstošas procedūras. Šīs procedūras nodrošina attiecīgu finansējuma sasaisti ar Komisijas darba programmā minētajām prioritātēm, kas dod tiešu ieguldījumu ES vides politikas īstenošanā. Vērtējumā arī secināts, ka šādu pakalpojumu iepirkums Komisijai ir ļoti svarīgs.

Vērtējumā ieteikts paplašināt mehānismus, ko izmanto atsauksmēm par ārējo līgumslēdzēju sniegto pakalpojumu kvalitāti un sekmēt vairākgadu līgumu izmantošanu.

3. TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

3.1. Darbības atlikušajā finansējuma periodā

Komisija pieņem zināšanai konsultantu ziņojuma ieteikumus un veic nepieciešamos pasākumus aktuālāko konstatēto trūkumu novēršanai. Dažus no svarīgākajiem ieteikumiem, piemēram, piešķirumus pa valstīm vai līdzfinansējuma īpatsvaru, nevar ieviest, negrozot Regulu, bet tie tiks ņemti vērā, izstrādājot turpmākus instrumentus. Šajā sadaļā ierosinātās darbības var veikt, nemainot pašreizējo regulējumu.

Komisija ir paveikusi šādus uzdevumus.

- Pēc katra uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus noorganizējusi seminārus potenciālajiem pieteikumu iesniedzējiem, lai palielinātu pieteikumu skaitu un kvalitāti.
- Būtiski pārskatījusi norādījumus pieteikumu iesniedzējiem attiecībā uz 2010. gada uzaicinājumu par darbības subsīdijām, ietverot vairāk piemēru un elastīgāku pieeju, arī lai saņemtu lielāku līdzfinansējumu Regulā paredzētajās robežās. Katram tematam LIFE+ vides politikas un pārvaldības daļā tika izveidots orientējošs ieteicamo galveno jomu saraksts, kas atspoguļo 2010. gada darba programmas politiskās prioritātes. Grozījumu mērķis ir arī palielināt LIFE+ līdzekļu apguvi daļās, kur sekmīgo projektu īpatsvars ir neliels.
- Saīsinājusi atlases procedūru, nemazinot projektu atlases kvalitāti.
- Pilnveidojusi mehānismus sistemātiskākiem *ex-post* apmeklējumiem, lai novērtētu ilgspēju.
- Aktivizējusi centienus atbalstīt tos valstu kontaktpunktus un dalībvalstis, kas līdzekļus izmanto mazākā mērā. 2010. gadā Komisija noorganizēja divu dienu mācības, lai paplašinātu to dalību projektu atlasē, pārvaldē un pēcprojekta stadijā. Tāpat Komisija valstu kontaktpunktu vajadzībām ir arī izstrādājusi saziņas darbību vadlīnijas.

Komisija turpinās veikt šādus uzdevumus.

- Censties labāk integrēt darbības subsīdijas politikas izstrādē un īstenošanā.
- Aktivizēt un pilnveidot popularizēšanas darbības un intensīvāk piesaistīt jauna veida LIFE projektu iesniedzējus, jo īpaši bioloģiskās daudzveidības daļā un vides politikas un pārvaldības daļas jaunajos tematos, tostarp publicēt konkrētai mērķauditorijai paredzētas tematiskās brošūras, kas demonstrēs, kā LIFE+ projekti risina vides jautājumus; organizēt tematiskas konferences pieredzes apmaiņai un projektu rezultātu izplatīšanai; pilnveidot LIFE tīmekļa vietnē publicētās informācijas apjomu un kvalitāti.
- Sekmēt savstarpējos kontaktus, tostarp organizējot reģionāla un ES mēroga projektu tikšanās, lai dalītos pieredzē un tehniskajās zināšanās. Kontakta veidošana kļuvusi par obligātu projektu sastāvdaļu. Ir izveidots LIFE+ diskusiju forums.

- Izskatīt iespēju izstrādāt rezultātu rādītājus, kas būtu līdzīgi KJP pieņemtajiem.
- Izpētīt jaunas iespējas sinerģiju veidošanai un papildināmībai ar citiem fondiem. Var pieņemt protokolus ar citām programmām. Tiks izskatītas iespējas saziņas pilnveidei starp dažādiem Komisijas dienestiem un ar kompetentajām iestādēm, kā arī izstrādāt vadlīnijas.
- Attiecībā uz NVO finansējuma programmu mēģināt vairāk koncentrēties uz attiecīgā gada prioritātēm, izskatīt iespējas ieviest ārēju vērtējumu un vairākgadu pamata partnerības. Komisija arī pārskatīs rādītājus NVO darbību pārraudzībai un jo īpaši vērtēs pašreizējās sistēmas spēju piedalīties vides jomas pārvaldības uzlabošanā, paplašinot iesaistīto personu dalību politikas apspriedēs un īstenošanā.

3.2. LIFE+ nākotne

Regulas 15. panta 3. punkts paredz, ka Komisija vajadzības gadījumā iesniedz priekšlikumu par finanšu instrumenta, kas paredzēts tikai vides jomai, turpmāku attīstību, ko piemēro no 2014. gada. Komisija jau patlaban veic virkni pētījumu, analizējot, kā efektīvi risināt pašreizējās un jaunas vides jomas problēmas.

Šobrīd pirmais un galvenais vidusposma vērtējuma secinājums ir šāds – īpašais vides instruments LIFE ir atbilstošs un vajadzīgs, jo rada ES pievienoto vērtību ES vides politikas izstrādē un īstenošanā. Taču jāiegulda vēl papildu darbs, lai noteiktu finansiālās vajadzības vides jomā un galvenos šķēršļus to segšanā un izstrādātu alternatīvus veidus vides jomas izdevumu finansēšanai nākamajā plānošanas periodā.

Vērtējumā uzsvērts, cik svarīgs ir atbilstošs regulējums *Natura 2000* un bioloģiskās daudzveidības finansēšanai. Eiropadome neatkāpjas no ilgtermiņa bioloģiskās daudzveidības redzējuma 2050. gadam un 2020. gada mērķa, kas noteikts Padomes 2010. gada 15. marta secinājumos. Tagad, kad tīkls ir izveidots, uzmanības centrā jāliek aktīva saglabāšana un atjaunošana, kas tīkla privātajiem un publiskajiem pārvaldītājiem radīs ievērojamu izmaksu pieaugumu. Taču, lai varētu īstenot ES jauno bioloģiskās daudzveidības redzējumu, jāņem vērā turpmāku investīciju nepieciešamība.

Izstrādājot turpmāku instrumentu, jāapsver, vai pašreizējā LIFE+ vides politikas un pārvaldības daļā vajadzīgas konkrētākas prioritātes, piemēram, ikgadējās prioritārās jomas, kas ļautu palielināt pievienoto vērtību. Papildus darbības subsīdijām jāizskata citi atbalsta mehānismi, lai rastu efektīvāko ES atbalsta veidu atbilstoši uzņēmumu un publiskā sektora vajadzībām. Starp šiem citiem mehānismiem vērtējumā minētas tiešās investīcijas, investīciju finansējums kā svira privātā sektora līdzekļiem, kredītu garantijas, kapitāls, kā arī subsīdiju un citu finanšu instrumentu apvienojums. Komisija arī vērtēs, cik lietderīgi ir saglabāt divus atsevišķus instrumentus (piemēram, KJO un LIFE+ vides politikas un pārvaldības daļa) novatorisku ideju finansēšanai vides jomā, un vai nav vajadzīgi citi konkrētam mērķim paredzēti fondi (piemēram, klimata instruments).

Jāpārskata vides jomas NVO finansēšana, lai efektīvāk atbalstītu to dalību ES vides tiesību aktu īstenošanā un vides politikas zināšanu papildināšanā un sekmētu jaunu dalībnieku piesaisti un jaunu tīklu veidošanos.

Pamatojoties uz vērtējuma secinājumiem, tiks izskatīta vides politikas ārējā dimensija. Tiks veikta sīkāka analīze, lai paplašinātu instrumentu efektivitāti un ietekmi, ko var izmantot, lai ietvertu vides politikas ārējo dimensiju un ierosinātu piemērotākos variantus.

Komisija 2010. gada septembrī sāks vērtēt Regulas pārskatīšanas iespējamo variantu ietekmi. Tās pamatā ir pētījums par intensīvāku vides jautājumu iekļaušanu ES atbalsta instrumentos un LIFE vērtējums, kā arī tiks ņemti vērā citu ES fondu vērtējumi.

Ietekmes vērtējumā tiks izskatīts fundamentālais jautājums par vides jomas vajadzību finansēšanu. Mērķis ir noteikt vides jomas ar tādām finanšu vajadzībām, kur vides problēmu risināšanai vispiemērotākais veids ir tieši šim nolūkam paredzēts ES vides instruments, kā arī tās, kur atbilstošāki varētu būt citi instrumenti, nevis LIFE. Komisija paredz, ka rezultātā iegūs pietiekami daudz informācijas, lai definētu, kādai jāizskatās efektīvai vides finansēšanas sistēmai (instruments, prioritātes, darbības joma, budžets), kura sniedz maksimālu pievienoto vērtību.

Ietekmes vērtējuma rezultāti būs gatavi 2011. gada trešajā ceturksnī un vajadzības gadījumā kalpos par pamatu Komisijas priekšlikumam par jaunu vides finanšu instrumentu.